

Research article/Araştırma makalesi

Journal of Anatolian Education Research (JAER)

e-ISSN. 2651-4389

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jaer>

Vol. 3, December 2019, pp. 01-18

Yetenek Yönetimi Kapsamında Doktora Öğrencilerinin Akademik Potansiyel ve Performansının Değerlendirilmesi **

Seda Gündüzalp^{1*}, Mukadder Boydak Özhan²

¹Munzur University, Pertek Sakine Genç Vocational School, Tunceli, Turkey, orcid.org/0000-0003-3546-5644

²Fırat University, Faculty of Education, Elazığ, Turkey, mboydak@firat.edu.tr, orcid.org/0000-0001-5690-6985

*Corresponding author; sedagunduzalp@munzur.edu.tr

Received: 05 December 2019, **Revised:** 25 December 2019, **Published Online:** 30 December 2019

Öz

Her örgütte olduğu gibi üniversiteler de yetenekli çalışanlara sahip olarak ve onları elde tutarak kurumsal başarılarını ve sürdürülebilirliklerini arttırmak ister. Üniversitelerde doktora öğrencilerinin potansiyel akademik personel olmaları ve üniversiteye gerekli olan insan kaynağının temelini oluşturmaları sebebiyle yetenek yönetimi bağlamında bu öğrencilerin potansiyel ve performanslarının değerlendirilmesi önem teşkil etmektedir. Bu sebeple bu araştırmada doktora öğrencilerinin akademik puanları ve akademik yayın durumları ile akademik beceri, akademik etik, liderlik ve bilgi okuryazarlığı durumlarını tespit ederek bu öğrencilerin potansiyel ve performanslarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen araştırmanın çalışma grubunu, Fırat Üniversitesi'ne bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsü'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılı içerisinde öğrenim gören yeterlik sınavını geçmiş doktora öğrencileri ve bu öğrencilerin danışmanları konumundaki öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Potansiyel Değerlendirme Kriterleri Ölçeği" ve "Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Performans Değerlendirme Kriterleri Formu" kullanılmıştır. Ölçek ve formların çalışma grubunda yer alan öğrencilerle yüz yüze görüşme yapılarak veya online olarak doldurulması sağlanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler üzerinden WEKA programı yardımıyla betimsel istatistikler yapılarak, doktora öğrencilerinin akademik potansiyel ve performansları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik performans, akademik potansiyel, doktora öğrencileri, yetenek yönetimi, WEKA.

** Bu makale Prof. Dr. Mukadder Boydak Özhan danışmanlığında hazırlanan doktora tezinden üretilmiştir.

Gündüzalp, S., & Boydak Özhan, M. (2019). Yetenek Yönetimi Kapsamında Doktora Öğrencilerinin Akademik Potansiyel ve Performansının Değerlendirilmesi. *Journal of Anatolian Education Research*, 3, 1-18.

Evaluation of Academic Potential and Performance of Phd Students Within the Scope of Talent Management in Universities

Abstract

Universities want to increase their institutional success and sustainability by having talented employees and retaining them, as in every organization. It is important to evaluate the potential and performances of PhD students in the context of talent management since these students are potential academic staff in universities. For this reason, in this research, it was aimed to determine the potential and performance of PhD students by identifying their academic scores, academic publications, academic skills, academic ethics, leadership and information literacy. For this purpose, the descriptive survey model was used in the research. PhD Students studying in the Institute of Social Sciences, Institute of Educational Sciences, Institute of Health Sciences and Institute of Science and Technology of Firat University during the 2015-2016 education year who passed the proficiency test, and the faculty members who are the advisors of these students constituted the study group of the research determined using the criterion sampling method, which is one of the purposeful sampling methods. The "Academic Potential Evaluation Criteria Scale for PhD Students" and the Academic Performance Evaluation Criteria Form for PhD Students" were used as the data collection tools in the research. The scale and forms were ensured to be filled out by conducting face-to-face interviews with the students in the study group or online. An attempt to reveal the academic potential and performances of PhD students was made by performing descriptive statistics through the data obtained as a result of the application with the help of WEKA program.

Keywords: Academic performance, academic potential, Phd students, talent management, WEKA.

1. Giriş

Örgütler, süregelen rekabet ortamında kendilerine yer bulabilmek ve rekabeti sürdürebilmek bağlamında, örgütün amacının gerçekleşmesi adına en uygun insan gücünü seçebilmeli ve bu gücü iyi yönetebilmelidir (Gündüzalp ve Boydak Özan, 2017). Örgütler bu bağlamda yüksek potansiyele sahip çalışanları kazanması, elde tutması, eğitmesi ve işletmeye değer katacak şekilde performans göstermeleri için, yetenek yönetimi uygulamalarına ihtiyaç duymaktadırlar (Altiöz, 2018). Yetenek yönetimi ile çalışanların yeteneklerinden maksimum düzeyde yararlanılarak, örgüte üst seviyede katkı sağlanması ve çalışanların uzmanlık alanlarında işini severek yapması hedeflenmektedir (Uludağ, 2019).

Yetenek yönetimi uygulamasına geçiş sürecinde önemli olan, her örgütün kendine göre bir yetenek yönetim sistemi oluşturup, bu sistemi tanımlaması ve bunu stratejik boyutta uygulamaya taşıyabilmesidir (Yumurtacı, 2014; Akar, 2015). Örgütsel başarının artırılabilmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için örgüt stratejileri doğrultusunda planlar yapılmalı ve örgütte hali hazırda çalışanların

nitelikleri ve yetenekleri çözümlenmeli ve eksik veya zayıf yönleri ortaya konulmalıdır (Altıntaş, 2018). Üniversitelerde yetenekli akademik ve idari kadroların ve yetenek yönetimi yapısının kurulmasının toplumsal ve ekonomik gelişmeye olan katkı bağlamında bir gereklilik olduğu söylenebilir (Akar, 2019). Ayrıca üniversiteler yetenekli çalışanlarla birlikte kurumsal hedeflere ulaşmada daha başarılı olacaklardır. Bu anlamda yetenek yönetimini tüm örgütlerde olduğu gibi üniversitelerde de uygulanması önem arz etmektedir.

Üniversitelerde yetenek yönetimi doğrultusunda yetenekli çalışanlar nasıl tespit edilir sorusuna yanıt bulmak düşüncesi bu çalışmanın kaynağını oluşturmuştur. Üniversitelerde doktora öğrencilerinin potansiyel akademik personel olmaları sebebiyle yetenek yönetimi bağlamında bu öğrencilerin potansiyel ve performanslarının değerlendirilmesi önem teşkil etmektedir. Bu sebeple bu araştırmada doktora öğrencilerinin *akademik beceri, akademik etik, liderlik ve bilgi okuryazarlığı durumları ile lisans ortalaması, yüksek lisans ortalaması, ALES ve yabancı dil puanları* dikkate alınarak hesaplanan *akademik puanları ile akademik yayın puanlarının* ne düzeyde; hangi aralıkta olduğunu ve bu puanların enstitü değişkenine göre durumlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçtan yola çıkılarak bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

Doktora öğrencilerinin;

- a) Akademik puan, akademik yayın, akademik proje ve eğitim puanları hangi aralıkta ve ne düzeydedir?
- b) Akademik puan, akademik yayın, akademik proje ve eğitim puanları enstitü değişkenine göre hangi aralıkta ve ne düzeydedir?
- c) Akademik beceri, akademik etik, liderlik ve bilgi okuryazarlığı durumları hangi aralıkta ve ne düzeydedir?
- d) Akademik beceri, akademik etik, liderlik ve bilgi okuryazarlığı durumları enstitü değişkenine göre hangi aralıkta ve ne düzeydedir?

1.1. Yöntem

Bu çalışmada araştırmacının amacına uygun olarak nicel araştırma yöntemlerinden olan survey yöntemi kullanılmıştır. Survey yönteminde kurumların, olayların, objelerin, grupların, varlıkların ve durumların "ne" olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışılır (Arıcı, 1984; Kramer, 1991; Visser, Krosnick and Lavrakas, 2000; Mathiyazhagan ve Nandan, 2010).

1.2. Çalışma grubu

Araştırmacının çalışma grubunu, Fırat Üniversitesi'ne bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsü'nde 2015-2016 eğitim öğretim yılı

içerisinde öğrenim gören yeterlik sınavını geçmiş 131 doktora öğrencisi ve danışmanları konumundaki öğretim üyeleri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulması söz konusudur (Büyüköztürk, 2012).

Çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt olarak, doktora öğrencilerinden yeterlik aşamasını geçenler kabul edilmiştir. Bu durumun öncelikli sebebi yeterlik aşamasını geçmiş doktora öğrencilerinin potansiyel akademik personel olmalarıdır.

1.3. Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Gündüzalp ve Boydak Özcan (2017) tarafından geliştirilen “Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Potansiyel Değerlendirme Kriterleri Ölçeği” ve “Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Performans Değerlendirme Kriterleri Formu” kullanılmıştır. Ölçek ve formların çalışma grubunda yer alan öğrencilerle yüz yüze görüşme yapılarak veya çevrimiçi olarak doldurulması sağlanmıştır.

Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Potansiyel Değerlendirme Kriterleri Ölçeği'nin Gündüzalp (2016) tarafından geçerlik ve güvenirlik analizi yapıldıktan sonra akademik beceri, akademik etik, liderlik, bilgi okuryazarlığı olmak üzere 4 boyut ve 86 maddeden oluşan bir ölçek haline almıştır ve bu çalışmada kullanılmıştır. Akademik beceri, akademik etik, liderlik ve bilgi okuryazarlığı ölçeğin boyutlarıdır. Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Performans Değerlendirme Kriterleri Formu ise Akademik Teşvik Yönetmeliği esas alınarak, doktora öğrencilerinin akademik çalışmalarının değerlendirmek amacıyla oluşturulmuş bir formdur. Doktora öğrencilerinin *lisans ortalaması*, *yüksek lisans ortalaması*, *ALES* ve *yabancı dil puanları* dikkate alınarak hesaplanan *akademik puanları* ile *akademik yayın puanları* bu form aracılığıyla ölçülmüştür.

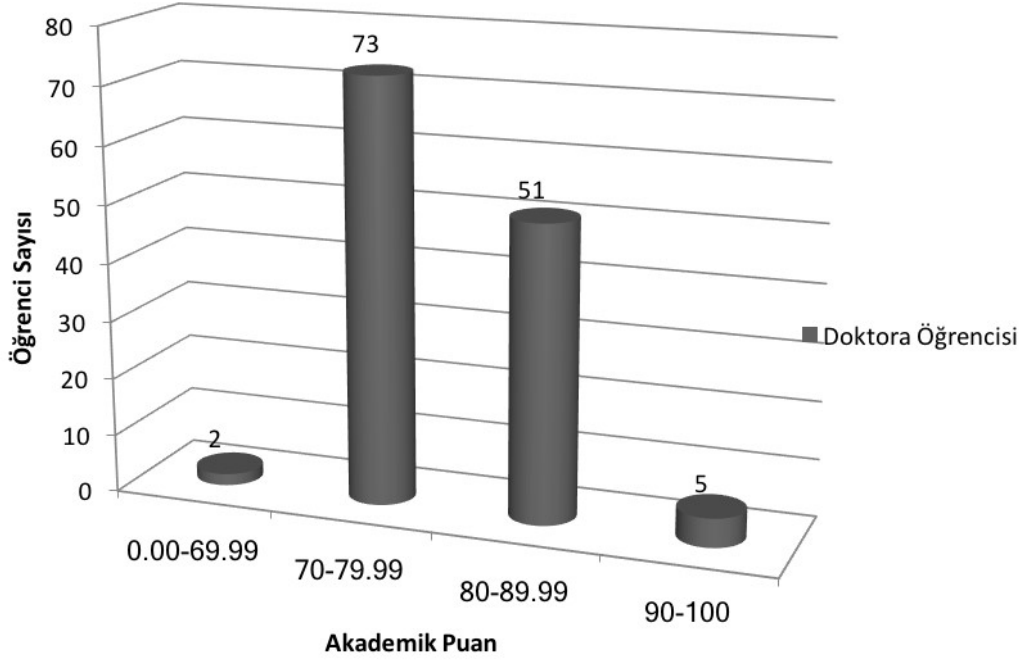
1.4. Verilerin analizi

Araştırmada verilerin çözümlenme sürecinde veri madenciliği programlarından olan **WEKA** programından yararlanılmıştır. Veriler kategorize edilirken her bir doktora öğrencisinin akademik beceri, akademik etik, liderlik, bilgi okuryazarlığı, akademik puan, ve akademik proje ve eğitim boyutlarından aldığı puanların aritmetik ortalamaları esas alınmıştır.

2. Bulgular

Doktora öğrencilerinin akademik puan aralıklarının belirlenmesi amacıyla lisans ortalaması, yüksek lisans ortalaması, ALES ve yabancı dil puanları dikkate alınarak hesaplanan akademik puanları

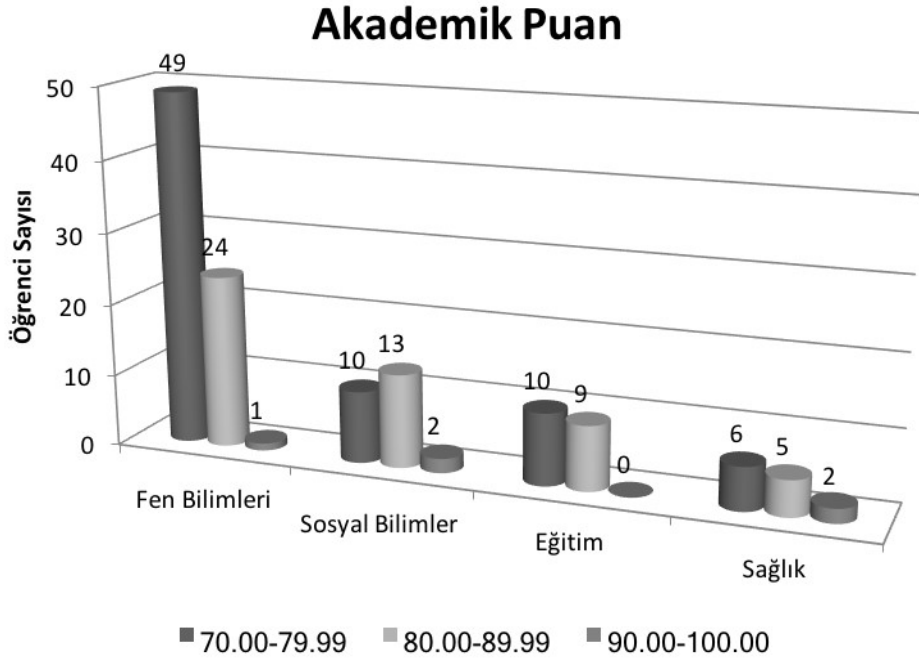
Grafik 1'de verilmiştir. 90-100 aralığı yüksek düzey, 80-89.99 aralığı yeterli düzey, 70-79.99 aralığı orta düzey, 0.00-69.99 aralığı ise düşük düzey olarak nitelendirilmiştir.

Grafik 1. Doktora öğrencilerin akademik puan aralıkları.

Grafikte görüldüğü üzere doktora öğrencilerinden 2 kişinin akademik puanı 0.00-69.99, 73 kişinin 70-79.99, 51 kişinin 80-89.99, 5 kişinin ise 90-100 aralığındadır. 90-100 aralığında 5 kişinin olması, bu kişilerin tüm puanlarının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Doktora öğrencilerin akademik puanlarının enstitülere göre dağılımı ise Grafik 2'de verilmiştir.

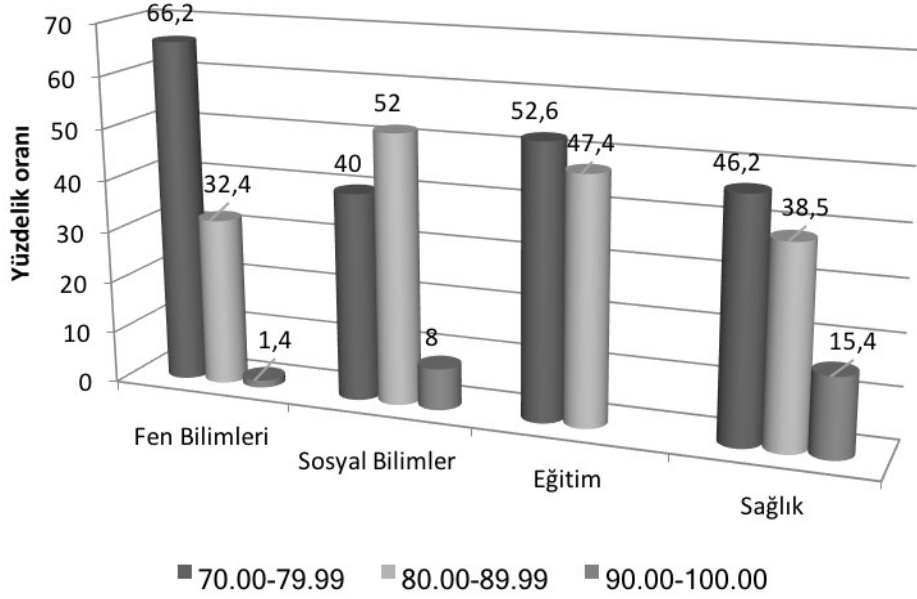

Grafik 2. Doktora öğrencilerin enstitülere göre akademik puan aralıkları.

Grafikte 2'de görüldüğü gibi 70.00-79.99 aralığında akademik puana sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 49, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 10, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 10, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 6 doktora öğrencisi vardır. 80.00-99.99 aralığında akademik puana sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 24, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 13, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 9, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 5 doktora öğrencisi vardır. 90.00-100 aralığında akademik puana sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 1, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 1, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 0, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 2 doktora öğrencisi vardır.

Doktora öğrencilerin akademik puanlarının enstitü değişkenine göre yüzdelik oranlarının dağılımı ise Grafik 3'te verilmiştir.

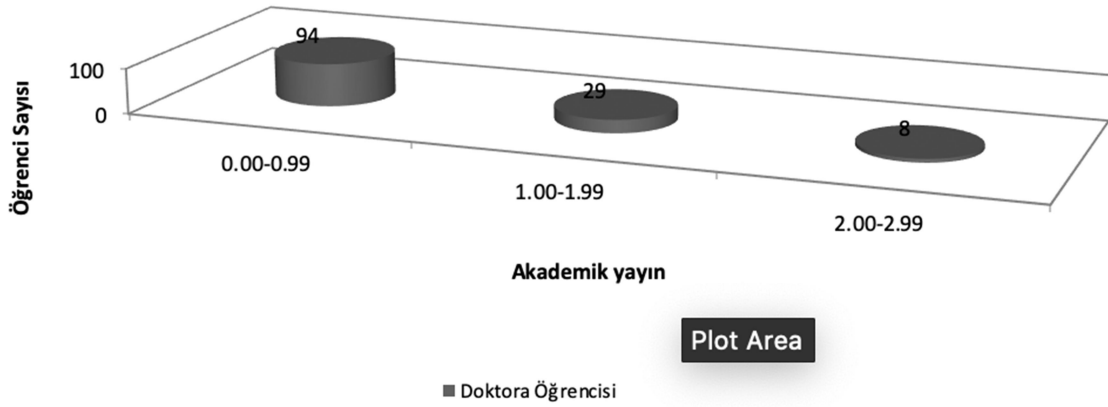
Akademik Puan

Grafik 3. Doktora öğrencilerin enstitülere göre akademik puan yüzdeleri.

Doktora öğrencilerinin akademik puanlarının öğrenim gördükleri enstitü içerisindeki yüzdeler oranlarına bakıldığında; 70.00-79.99 aralığında akademik puana sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; fen bilimleri enstitüsünde % 66.2, eğitim bilimleri enstitüsünde %52.6, sağlık bilimleri enstitüsünde %46.2 ve sosyal bilimler enstitüsünde %40 şeklindedir. 80.00-89.99 aralığında akademik puana sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; sosyal bilimler enstitüsünde %52, eğitim bilimleri enstitüsünde %47.4, sağlık bilimleri enstitüsünde %38.5 ve fen bilimleri enstitüsünde % 32.4 şeklindedir. 90.00-100.00 aralığında akademik puana sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; sağlık bilimleri enstitüsünde %15.4, sosyal bilimler enstitüsünde %8 ve fen bilimleri enstitüsünde % 1.4 şeklindedir. Eğitim bilimleri enstitüsünde akademik puanı 90.00 ve üstü olan öğrenci bulunmamaktadır.

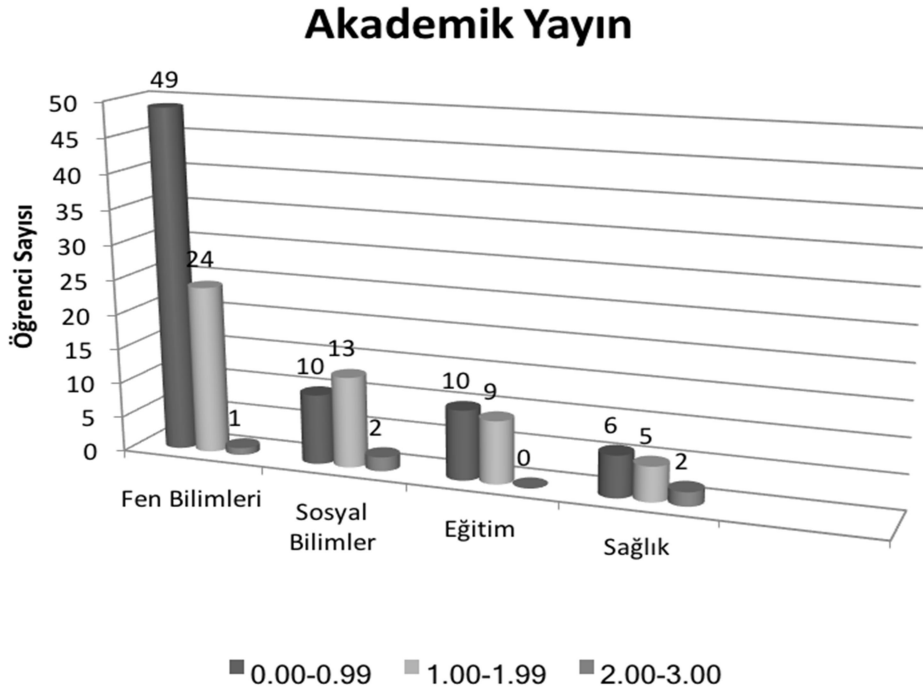
Doktora öğrencilerinin yapmış oldukları akademik yayın durumlarının belirlenmesi amacıyla oluşturulan forma üzerinden doktora öğrencilerinin almış oldukları akademik yayın puanları Grafik 4'de verilmiştir. 0.00-0.99 aralığı düşük düzey, 1.00-1.99 aralığı orta düzey, 2.00-2.99 aralığı yüksek düzey olarak nitelendirilmiştir.

Grafik 4. Doktora öğrencilerin akademik yayın puan aralıkları.

94 doktora öğrencisi 0.00-0.99 (düşük düzey), 29 doktora öğrencisi 1.00-1.99 (orta düzey), 8 doktora öğrencisi 2.00-2.99 (yüksek düzey) akademik yayın puanına sahiptir. Büyük çoğunluğun (f=94) yayın puanının 0.00-0.99 aralığında olması, bu öğrencilerin akademik yayın yapmakta zorlandığını, akademik yayın yapma bilincine yeteri kadar sahip olmadıklarını, danışmanları tarafından yeterli düzeyde akademik yayın yapmaya yönlendirilmedikleri söylenebilir.

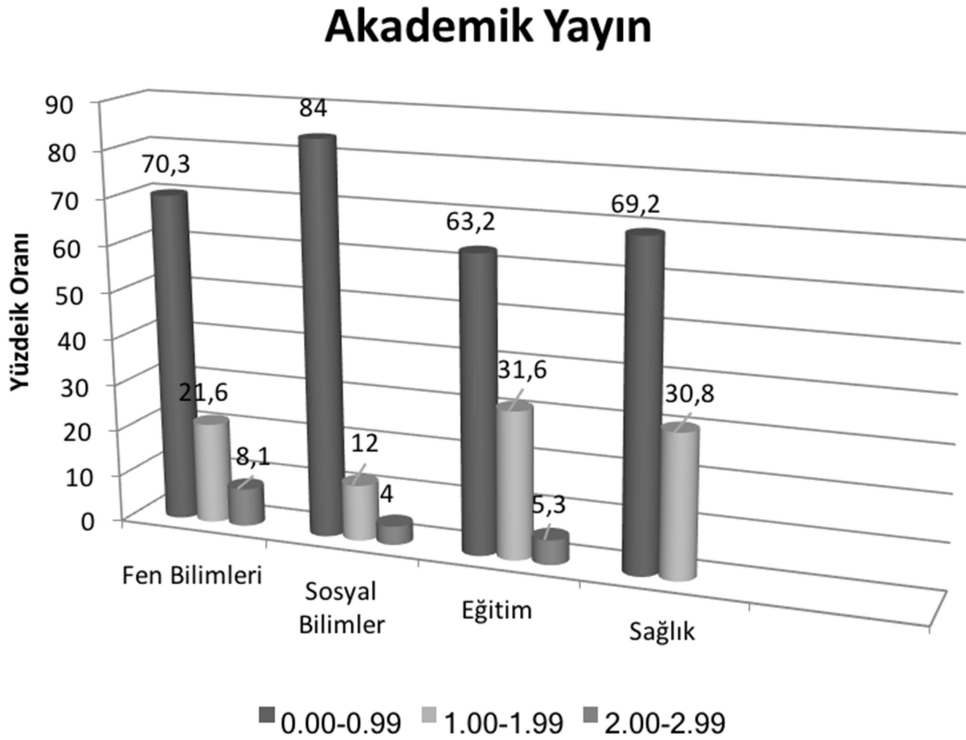
Doktora öğrencilerin akademik yayın puanlarının enstitülere göre dağılımı ise Grafik 5'te verilmiştir.

Grafik 5. Doktora öğrencilerin enstitülere göre akademik yayın puan aralıkları.

Grafikte 5'te görüldüğü gibi 0.00-0.99 aralığında akademik yayın puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 52, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 21, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 12, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 9 doktora öğrencisi vardır. 1.00-1.99 aralığında akademik yayın puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 16, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 3, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 6, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 4 doktora öğrencisi vardır. 2.00-2.99 aralığında akademik yayın puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 6, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 3, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 6, doktora öğrencisi vardır. Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 0.00-2.99 aralığında akademik yayın puanına sahip doktora öğrencisi bulunmamaktadır.

Doktora öğrencilerin akademik yayın puanlarının enstitü değişkenine göre yüzdelik oranlarının dağılımı Grafik 6'da verilmiştir.

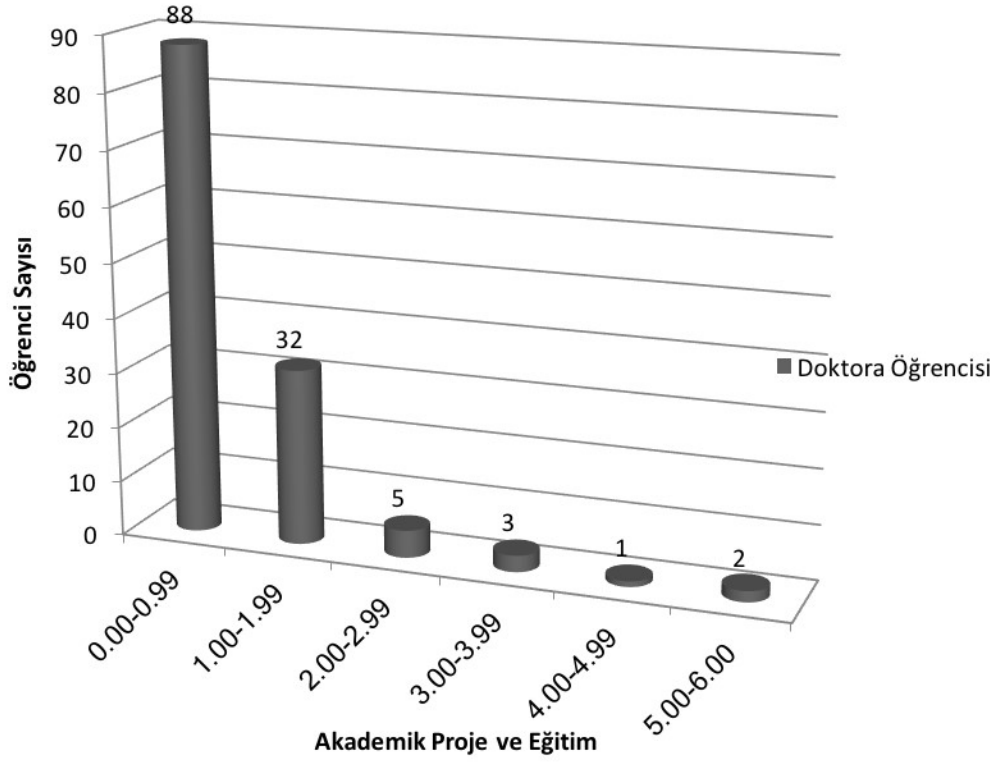

Grafik 6. Doktora öğrencilerin enstitülere göre akademik yayın puan yüzdeleri.

Doktora öğrencilerinin akademik yayın puanlarının öğrenim gördükleri enstitü içerisindeki yüzdelik oranlarına bakıldığında; 0.00-0.99 aralığında akademik yayın puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; sosyal bilimler enstitünde %84, fen bilimleri enstitüsünde % 70.3, sağlık bilimleri enstitüsünde %69.2 ve eğitim bilimleri enstitüsünde %63.2 şeklindedir. 1.00-1.99 aralığında akademik yayın puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; eğitim bilimleri enstitüsünde %31.6,

sağlık bilimleri enstitüsünde %30.8 ve fen bilimleri enstitüsünde % 21.6 ve sosyal bilimler enstitüsünde %12 şeklindedir. 2.00-2.99 aralığında akademik yayın puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; fen bilimleri enstitüsünde % 8.1, sosyal bilimler enstitüsünde %4 ve eğitim bilimleri enstitüsünde %5.3 şeklindedir. Sağlık bilimleri enstitüsünde akademik yayın puanı 2.00 ve üstü olan öğrenci bulunmamaktadır.

Doktora öğrencilerinin yapmış oldukları akademik proje ve almış oldukları eğitim puanlarını tespit etmek amacıyla yapılan hesaplama sonucunda doktora öğrencilerinin almış oldukları akademik proje ve eğitim puanları Grafik 7'de verilmiştir. 0.00-0.99 aralığı düşük düzey, 1.00-1.99 aralığı orta düzey, 2.00-2.99 aralığı yeterli düzey, 3.00-3.99, 4.00-4.99, 5.00-6.00 aralıkları ise yüksek düzey olarak nitelendirilmiştir.

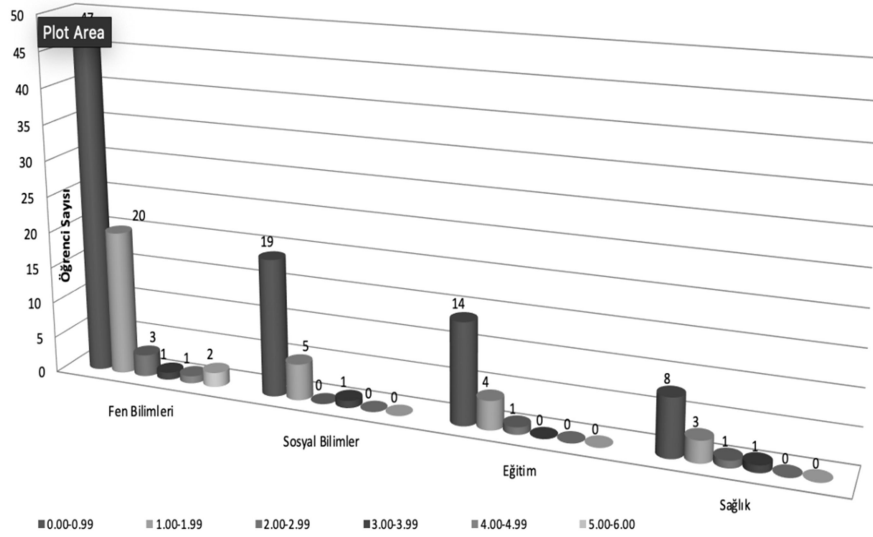

Grafik 7. Doktora öğrencilerin akademik proje ve eğitim puan aralıkları.

Grafikte 7'de görüldüğü gibi 88 doktora öğrencisi 0.00-0.99, 32 doktora öğrencisi 1.00-1.99, 5 doktora öğrencisi 2.00-2.99, 3 doktora öğrencisi 3.00-3.99, 1 doktora öğrencisi 4.00-4.99, 2 doktora öğrencisi 5.00-6.00 akademik proje ve eğitim puanına sahiptir. Doktora öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (f=120) akademik proje ve eğitim puanınının 0.00-1.99 aralığında olması, doktora öğrencilerinin yeterli düzeyde proje, kendilerini geliştirecek eğitimlere yeterli düzeyde

yönlendirilmedikleri söylenebilir. Proje yapma, sosyal ve eğitim bilimlerinde hız kazanmasına rağmen, hala fen bilimlerinin verdiği öneme ulaşamadığı bu bulguya ifade edilebilir.

Doktora öğrencilerin akademik proje ve eğitim puanlarının enstitülere göre dağılımı ise Grafik 7'de verilmiştir.

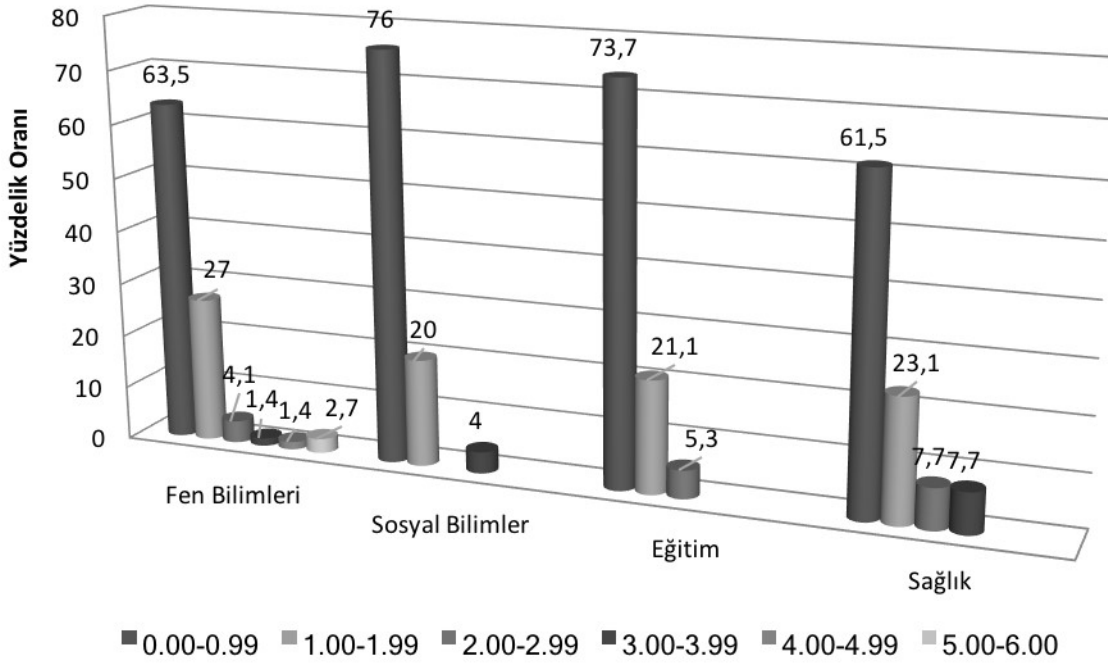

Grafik 7. Doktora öğrencilerin enstitülere göre akademik proje ve eğitim puan aralıkları.

Grafik7'de görüldüğü gibi 0.00-0.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 47, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 19, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 14, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 8 doktora öğrencisi vardır. 1.00-1.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 20, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 5, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 4, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 3 doktora öğrencisi vardır. 2.00-2.99 aralığında akademik proje ve eğitim yayın puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 3, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 0, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 1, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 1 doktora öğrencisi vardır. 3.00-3.99 aralığında akademik proje ve eğitim yayın puanına sahip Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 1, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde öğrenim gören 1, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 0, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 1 doktora öğrencisi vardır. 4.00-4.99 aralığında akademik proje ve eğitim yayın puanına sahip sadece Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 1 doktora öğrencisi vardır. 5.00-5.99 aralığında akademik proje ve eğitim yayın puanına sahip sadece Fen Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören 2 doktora öğrencisi vardır.

Doktora öğrencilerin akademik proje ve eğitim puanlarının enstitü değişkenine göre yüzdelik oranlarının dağılımı Grafik 8'de verilmiştir.

Akademik Proje ve Eğitim

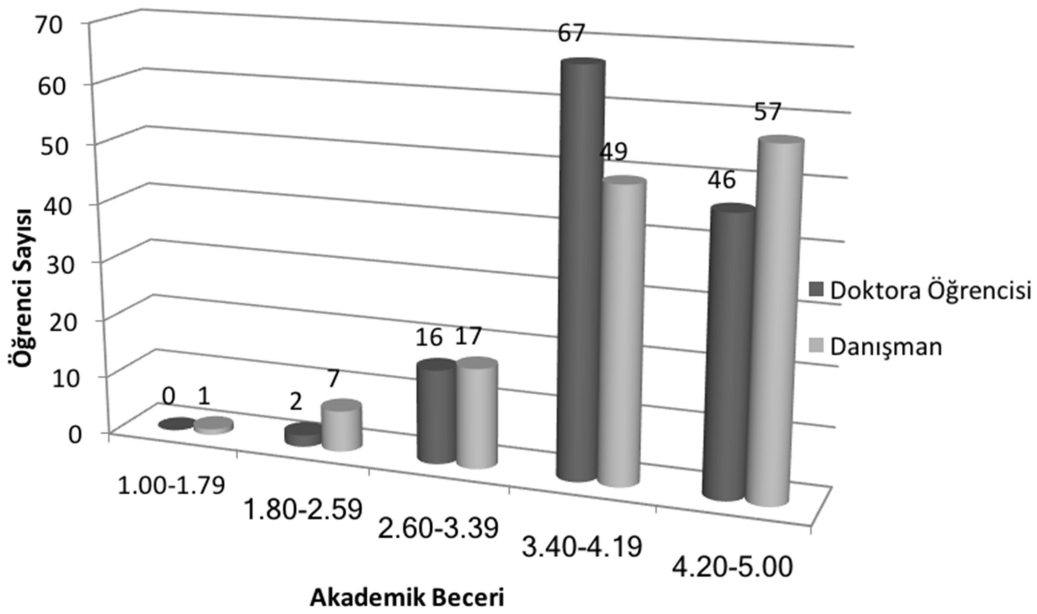

Grafik 8. Doktora öğrencilerinin enstitülere göre akademik proje ve eğitim puan yüzdeleri.

Doktora öğrencilerinin akademik proje ve eğitim puanlarının öğrenim gördükleri enstitü içerisindeki yüzdelik oranlarına bakıldığında; 0.00-0.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; sosyal bilimler enstitüsünde %76, eğitim bilimleri enstitüsünde %73.7, fen bilimleri enstitüsünde % 63.5 ve sağlık bilimleri enstitüsünde %61.5 şeklindedir. 1.00-1.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; fen bilimleri enstitüsünde % 27, sağlık bilimleri enstitüsünde %23.1, eğitim bilimleri enstitüsünde %21.1 ve sosyal bilimler enstitüsünde %20 şeklindedir. 2.00-2.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; sağlık bilimler enstitüsünde %7.7, eğitim bilimleri enstitüsünde %5.3 ve fen bilimleri enstitüsünde % 4.1 şeklindedir. Sosyal bilimleri enstitüsünde akademik proje ve eğitim puanı 2.00-2.99 aralığında olan öğrenci bulunmamaktadır. 3.00-3.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip doktora öğrencilerinin oranı sırayla; sağlık bilimler enstitüsünde %7.7, sosyal bilimleri enstitüsünde %4 ve fen bilimleri enstitüsünde % 1.4 şeklindedir. Eğitim bilimleri enstitüsünde akademik proje ve eğitim puanı 3.00-3.99 aralığında olan öğrenci bulunmamaktadır. 4.00-4.99 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip doktora öğrencisi sadece fen bilimleri enstitüsünde vardır ve

oranı % 1.4'tür. Aynı şekilde 5.00-6.00 aralığında akademik proje ve eğitim puanına sahip doktora öğrencisi sadece fen bilimleri enstitüsünde vardır ve oranı % 2.7'dir.

Doktora öğrencilerinin kendilerinin ve danışmanları konumundaki öğretim üyelerinin yapmış oldukları değerlendirme sonucunda akademik beceri boyutundan almış oldukları puanların ortalamalarına ait bulgular Grafik 9'da verilmiştir. Doktora öğrencilerinin akademik beceri boyutundan almış olduğun puanların aritmetik ortalaması hesaplanmıştır; 4.20-5.00 aralığı yüksek düzey, 3.40-4.19 aralığı yeterli düzey, 2.60-3.39 aralığı orta düzey, 1.80-2.59 aralığı düşük düzey, 1.00-1.79 aralığı ise yetersiz düzey olarak nitelendirilmiştir.

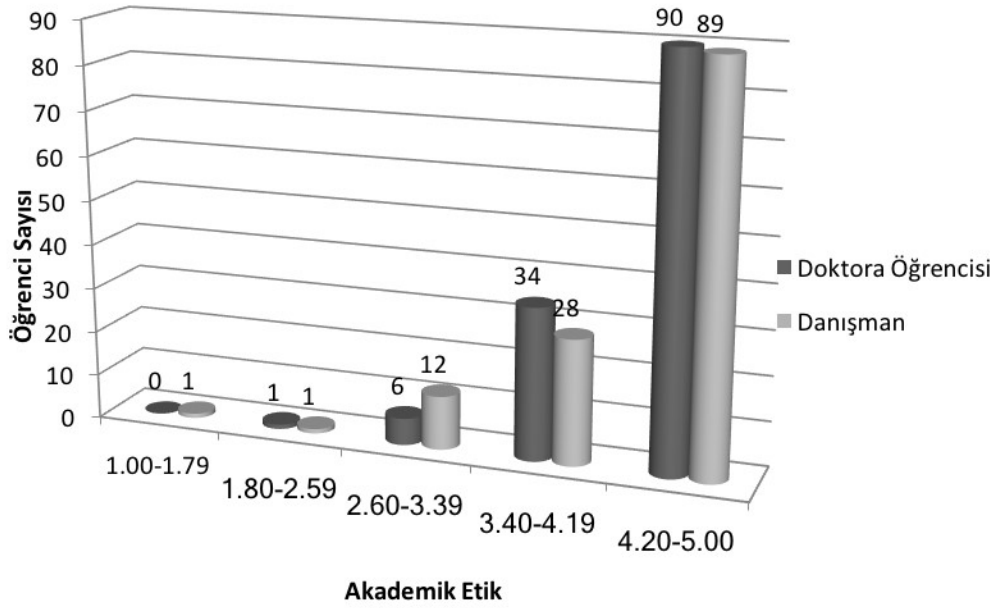

Grafik 9. Doktora öğrencilerinin akademik beceri puan aralıkları.

Grafik 9'da görüldüğü gibi doktora öğrencilerinin akademik beceri boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, bu öğrencilerin akademik becerilerine ilişkin görüşleri yetersiz (f=0), düşük düzeyde (f=2), orta düzeyde (f=16), yeterli düzeyde (f=67), yüksek düzeyde (f=46) şeklinde sonuçlanmıştır. Danışman konumundaki öğretim üyelerinin, öğrencilerinin akademik beceri boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu ise, danışmanlığını yaptıkları öğrencilerin akademik becerilerine ilişkin görüşleri yetersiz (f=1), düşük düzeyde (f=7), orta düzeyde (f=17), yeterli düzeyde (f=49), yüksek düzeyde (f=57) şeklinde olmuştur. Elde edilen bu bulgularda öğrencilerin kendilerini ve danışmanların öğrencilerini değerlendirme sonuçlarında farklılık olduğu görülmektedir. 46 öğrenci akademik becerisinin yüksek düzeyde olduğunu düşünürken, daha yüksek 57 danışman öğrencilerinin akademik becerisinin yüksek düzeyde olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte, akademik becerisi

yüksek bazı öğrencilerin buldukları durumun farkında olmalarına ve danışmanlarının onların yüksek düzeyde akademik beceriye sahip olduğunu düşünmelerine rağmen, bu öğrencilerin her zaman daha iyisini yapma, bir adım daha öne gitme eğiliminde oldukları yorumu yapılabilir.

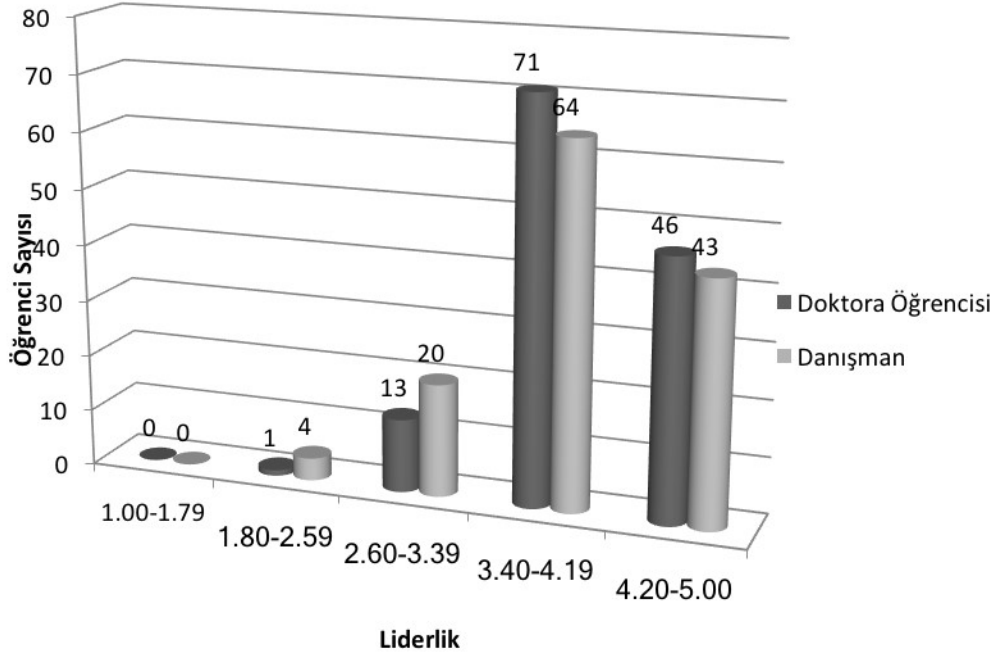
Doktora öğrencilerinin kendilerinin ve danışmanları konumundaki öğretim üyelerinin yapmış oldukları değerlendirme sonucunda akademik etik boyutundan almış oldukları puanların ortalamalarına ait bulgular Grafik 10'da verilmiştir. 4.20-5.00 aralığı yüksek düzey, 3.40-4.19 aralığı yeterli düzey, 2.60-3.39 aralığı orta düzey, 1.80-2.59 aralığı düşük düzey, 1.00-1.79 aralığı ise yetersiz düzey olarak nitelendirilmiştir.

Grafik 10. Doktora öğrencilerinin akademik etik puan aralıkları.

Grafik 10 incelediğinde doktora öğrencilerinin akademik etik boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, bu öğrencilerin akademik etik durumlarına ilişkin görüşleri yetersiz (f=0), düşük düzeyde (f=1), orta düzeyde (f=6), yeterli düzeyde (f=34), yüksek düzeyde (f=90) şeklinde olurken; danışman konumundaki öğretim üyelerinin görüşleri ise, öğrencilerinin akademik etik boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu ise, yetersiz (f=1), düşük düzeyde (f=1), orta düzeyde (f=12), yeterli düzeyde (f=28), yüksek düzeyde (f=89) şeklinde sonuçlanmıştır.

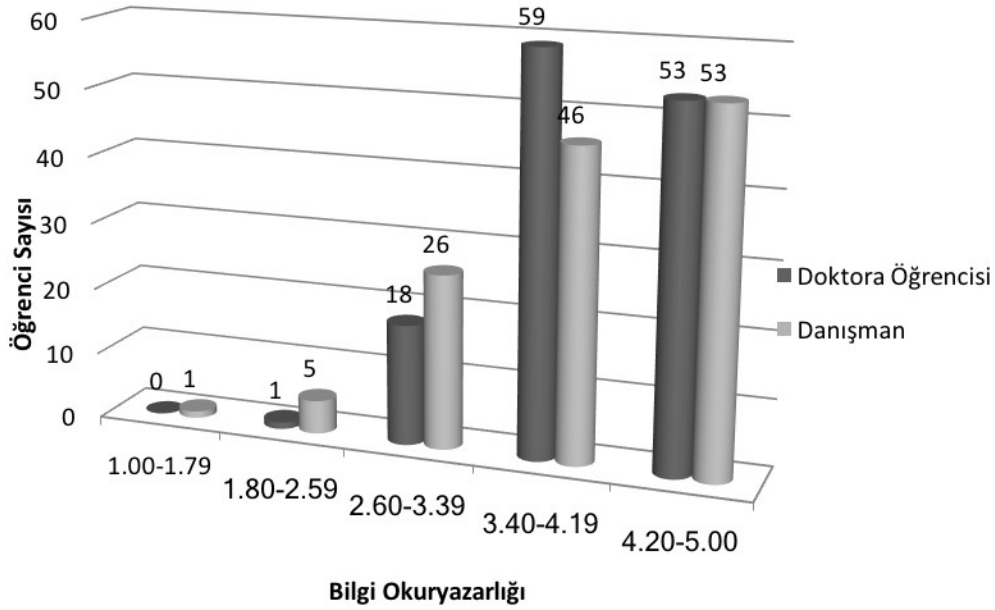
Doktora öğrencilerinin kendilerinin ve danışmanları konumundaki öğretim üyelerinin yapmış oldukları değerlendirme sonucunda liderlik boyutundan almış oldukları puanların ortalamalarına ait bulgular Grafik 11'de verilmiştir. 4.20-5.00 aralığı yüksek düzey, 3.40-4.19 aralığı yeterli düzey, 2.60-3.39 aralığı orta düzey, 1.80-2.59 aralığı düşük düzey, 1.00-1.79 aralığı ise yetersiz düzey olarak nitelendirilmiştir.

Grafik 11. Doktora öğrencilerinin liderlik puan aralıkları.

Grafikte 11'de görüldüğü gibi doktora öğrencilerinin liderlik boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, bu öğrencilerin liderlik özelliklerine ilişkin görüşleri yetersiz (f=0), düşük düzeyde (f=1), orta düzeyde (f=13), yeterli düzeyde (f=71), yüksek düzeyde (f=46) şeklinde olmuştur. Danışman konumundaki öğretim üyelerinin, öğrencilerinin liderlik boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu ise, danışmanlığını yaptıkları öğrencilerin liderlik özelliklerine ilişkin görüşleri yetersiz (f=0), düşük düzeyde (f=1), orta düzeyde (f=20), yeterli düzeyde (f=64), yüksek düzeyde (f=43) şeklinde olmuştur. Elde edilen bu bulgularda öğrencilerin kendilerini ve danışmanların öğrencilerini değerlendirme sonuçları neredeyse benzer sonuçlandığı görülmüştür. Doktora öğrencilerinin liderlik özellikleriyle ilgili kendilerini iyi tanıdığı söylenebilir.

Doktora öğrencilerinin kendilerinin ve danışmanları konumundaki öğretim üyelerinin yapmış oldukları değerlendirme sonucunda bilgi okuryazarlığı boyutundan almış oldukları puanların ortalamalarına ait bulgular grafikte verilmiştir. 4.20-5.00 aralığı yüksek düzey, 3.40-4.19 aralığı yeterli düzey, 2.60-3.39 aralığı orta düzey, 1.80-2.59 aralığı düşük düzey, 1.00-1.79 aralığı ise yetersiz düzey olarak nitelendirilmiştir

Grafik 12. Doktora öğrencilerinin akademik beceri puan aralıkları.

Grafik 12 incelediğinde doktora öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, bu öğrencilerin bilgi okuryazarlık durumlarına ilişkin görüşleri yetersiz (f=0), düşük düzeyde (f=1), orta düzeyde (f=18), yeterli düzeyde (f=59), yüksek düzeyde (f=53) şeklinde olmuştur. Danışman konumundaki öğretim üyelerinin, öğrencilerinin bilgi okuryazarlık boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu ise, danışmanlığını yaptıkları öğrencilerin bilgi okuryazarlık durumlarına ilişkin görüşleri yetersiz (f=1), düşük düzeyde (f=5), orta düzeyde (f=26), yeterli düzeyde (f=46), yüksek düzeyde (f=53) şeklinde olmuştur.

3. Sonuç ve Öneriler

Elde edilen bulgular ışığında doktora öğrencilerinin; lisans ortalaması, yüksek lisans ortalaması, ALES ve yabancı dil puanları dikkate alınarak akademik puanlarının genel olarak 70- 89.9 aralığında olduğu; bu puanların enstitülere göre dağılımında puan aralıklarının enstitülere göre değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Doktora öğrencilerinin yapmış oldukları makale, bildiri, atıf sayıları gibi kriterler baz alınarak hesaplanan akademik yayın puanlarının çoğunlukla düşük düzey aralığında olduğu, bu puanların enstitülere göre dağılımında puan aralıklarının enstitülere göre değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Doktora öğrencilerinin akademik yayın puanlarının dağılımına bakıldığında büyük bir kısmının yayın puanının düşük düzeyde olması, bu öğrencilerin akademik yayın yapmakta zorlandığını, akademik yayın yapma bilincine yeteri kadar sahip olmadıklarını, danışmanları tarafından yeterli düzeyde akademik yayın yapmaya yönlendirilmediklerini şeklinde yorumlanabilir.

Doktora öğrencilerinin yapmış oldukları akademik proje ve almış oldukları eğitim puanları hesaplanmış, büyük çoğunluğun puanlarının düşük olduğu, bu puanların enstitülere göre dağılımında puan aralıklarının enstitülere göre değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Doktora öğrencilerinin büyük çoğunluğunun akademik proje ve eğitim puanının düşük düzeyde olması ile doktora öğrencilerinin proje ve kendilerini geliştirecek eğitimlere yeterli düzeyde yönlendirilmedikleri söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında proje yapma durumu sosyal ve eğitim bilimleri alanlarında artış göstermesine rağmen, hala fen bilimlerinin verdiği öneme ulaşamadığı söylenebilir.

Doktora öğrencilerinin akademik beceri boyutundan almış oldukları puanların aritmetik ortalaması hesaplanmış; öğrencilerin kendilerini ve danışmanların öğrencilerini değerlendirme sonuçlarında farklılık olduğu görülürken; 46 öğrenci akademik becerisinin yüksek düzeyde olduğunu düşünürken, 57 danışman öğrencilerinin akademik becerisinin yüksek düzeyde olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte, akademik becerisi yüksek bazı öğrencilerin buldukları durumun farkında olmalarına ve danışmanlarının onların yüksek düzeyde akademik beceriye sahip olduğunu düşünmelerine rağmen, bu öğrencilerin her zaman daha iyisini yapma, bir adım daha öne gitme eğiliminde oldukları yorumu yapılabilir. Doktora öğrencilerinin akademik etik boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, bu öğrencilerin akademik etik durumlarına ilişkin görüşleri çoğunlukla yeterli düzey ve yüksek düzey aralığında olurken; Danışman konumundaki öğretim üyelerinin görüşleri de öğrencilerin görüşleri ile benzer şekilde sonuçlanmıştır.

Doktora öğrencilerinin liderlik boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, danışmanların öğrencilerini değerlendirme sonuçları ile öğrencilerin kendilerini değerlendirme sonuçlarını neredeyse benzer sonuçlandığı görülmüştür. Böylelikle doktora öğrencilerinin liderlik özellikleriyle ilgili kendilerini iyi tanıdığı söylenebilir.

Doktora öğrencilerinin bilgi okuryazarlık boyutuna ilişkin yapmış oldukları değerlendirme sonucu, bu öğrencilerin bilgi okuryazarlığı durumlarına ilişkin görüşlerinin çoğunlukla yeterli düzey ve yüksek düzey aralığında olurken; danışman konumundaki öğretim üyelerinin görüşleri de öğrencilerin görüşleri ile benzer şekilde sonuçlanmıştır.

Akademisyenler, danışmanları oldukları doktora öğrencilerinin her birinin var olan potansiyelinin farkında olarak, öğrencilerin bu potansiyellerin performansa dönüştürülmesi için gerekli çalışma ortamlarını sağlamaya dönük çaba göstermelidir.

Kaynakça

Akar, F. (2015). *Yetenek Yönetimi*. İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları.

Akar, F. (2019). Üniversitede Akademisyen ve Yönetici Yetenekleri: Yetenek Yönetiminin Uygulanabilirliği Konusunda Bir İnceleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7 (2), 514-541.

- Altınöz, M. (2018). Yetenek Yönetiminin Algılanması Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 39, 82-95.
- Altıntaş, M. (2018). İnsan Kaynaklarında Yeni Bir Yaklaşım: Yetenek Yönetimine İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 24-43.
- Arıcı, H. (1984). *İstatistik Yöntemler ve Uygulamalar*. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Örnekleme Yöntemleri*. <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf> (Erişim Tarihi 7.12.2019).
- Gündüzalp, S., Boydak Özcan, M. (2017). Yetenek Yönetimi Sürecinde Doktora Öğrencilerine Yönelik Akademik Potansiyel Değerlendirme Kriterleri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13 (2), 368-391.
- Kraemer, K. L. (1991). *Introduction. Paper presented at The Information Systems Research Challenge: Survey Research Methods*.
- Mathiyazhagan, T., Nandan, D. (2010). Survey Research Method. *Media Mimansa*, 4 (1), 34-45.
- Uludağ, G. (2019). Lider Üye Etkileşiminin Yetenek Yönetimine Etkisi Üzerine Bir Alan Araştırması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28 (2), 338-353.
- Visser, P. S., Krosnick, J. A., Lavrakas, P. J. (2000). Survey Research. In H. T. Reis & C. M. Judd (Eds.). *Handbook of Research Methods in Social and Personality Psychology*. New York, Cambridge University Press, pp. 223-252.
- Yumurtacı, A. (2014). Küreselleşen Emek Piyasalarında Yeni Bir Olgu: Yetenek Yönetimi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (8), 187-212.